

Εθνική σύνταξη για όσους δεν λαμβάνουν σύνταξη λόγω χρεών!!

Δύο αποφάσεις του ΣΤΕ (593 και 594/2024 Α' Τμήμα) ανοίγουν τον δρόμο για χιλιάδες ασφαλισμένους με χρέη στον ΕΦΚΑ

Με δύο πρόσφατες σημαντικές αποφάσεις του, τις υπ' αριθ. 593/2024 και 594/2024 (Α' Τμήμα), το Συμβούλιο Επικρατείας άνοιξε τον δρόμο για χορήγηση της σύνταξης ανασφάλιστου υπερήλικα σε χιλιάδες ασφαλισμένους του ΕΦΚΑ που δεν λαμβάνουν ή δεν δύνανται να λάβουν σύνταξη λόγω χρεών.

Το επίδομα ανασφάλιστου υπερήλικα («Επίδομα Κοινωνικής Αλληλεγγύης Ανασφάλιστων Υπερηλίκων-ΕΚΑΑΥ»), όπως μετονομάστηκε η σύνταξη ανασφάλιστων υπερηλίκων, χορηγείται από τον Οργανισμό Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΟΠΕΚΑ), ανέρχεται σήμερα στο ποσό των 399,54 ευρώ και αυξάνεται κατ'έτος παρακολουθώντας την αύξηση των συντάξεων.

Με τις δύο ανωτέρω αποφάσεις του το ΣΤΕ βάζει τέλος και σε μια πολύχρονη και απαράδεκτη πρακτική τού ΟΠΕΚΑ, που απέρριπτε ή έθετε στο αρχείο χιλιάδες αιτήσεις ασφαλισμένων που -λόγω χρεών στον ΕΦΚΑ- αδυνατούσαν να λάβουν σύνταξη. Παρανόμως ο ΟΠΕΚΑ μέχρι σήμερα απαιτούσε Δήλωση από τον ασφαλισμένο-αιτούντα ότι δεν πρόκειται να ζητήσει σύνταξη ή, εναλλακτικά, Παραίτησή του από το δικαίωμα να ζητήσει σύνταξη στο μέλλον.

Ι.Τί ακριβώς απεφάνθη το ΣΤΕ με τις αποφάσεις του 593-594/2024 (Α' Τμήμα)

Το Α' Τμήμα τού ΣΤΕ, στις πρόσφατες αποφάσεις του 593-594/2024, που αποτελούν σταθμό για την Ασφαλιστική Νομολογία, αναφέρεται στο ισχύον νομικό πλαίσιο για τη χορήγηση του ΕΚΑΑΥ.

Πιο συγκεκριμένα στη σκέψη 11 της υπ' αριθ. 593/2024 απόφασης αναφέρεται ότι:

«11. Επειδή, σκοπός των προαναφερόμενων διατάξεων του ν. 1296/1982

και του νεότερου ν. 4093/2012 είναι η χορήγηση προνοιακής παροχής («σύνταξης ανασφάλιστου υπερήλικα») στους υπερήλικες που δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους και είναι σε κατάσταση ανάγκης, η παροχή δε αυτή καθορίζεται σε ένα επαρκές κατά την εκτίμηση του νομοθέτη ύψος για την εξασφάλιση ενός ελάχιστου επιπέδου αξιοπρεπούς διαβίωσης (ΣΤΕ 1515/2021 7μ., 2376/2021). Με βάση τις διατάξεις του ν. 1296/1982, όπως αυτές κατά τα προεκτεθέντα διαδοχικώς τροποποιήθηκαν, δικαιούχοι της εν λόγω παροχής ήταν υπερήλικες, ανεξάρτητα από το εάν ήταν ασφαλισμένοι ή όχι σε φορέα κοινωνικής ασφάλισης, οι οποίοι είτε δεν λάμβαναν σύνταξη ή άλλο περιοδικό βοήθημα είτε λάμβαναν σύνταξη ή άλλο περιοδικό βοήθημα που δεν υπερέβαινε το ύψος της σύνταξης του Ο.Γ.Α., εφόσον συγκέντρωναν και τις λοιπές προβλεπόμενες από τον νόμο προϋποθέσεις. (...)

Περαιτέρω, κατά την έννοια της ίδιας περίπτωσης β' του στοιχείου 5 της υποπαραγράφου ΙΑ.6 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, ενόψει και του κατά τα ανωτέρω επιδιωκόμενου με τη θέσπιση της εν λόγω προνοιακής παροχής σκοπού, η ως άνω προϋπόθεση για τη λήψη της σύνταξης ανασφάλιστου υπερήλικα «δεν λαμβάνουν ή δεν δικαιούνται» οι ίδιοι σύνταξη από οποιοδήποτε Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης συντρέχει, μεταξύ άλλων, και όταν οι ενδιαφερόμενοι είναι πρόσωπα ασφαλισμένα σε φορέα κοινωνικής ασφάλισης που δεν μπορούν να λάβουν σύνταξη από τον φορέα αυτόν λόγω του ότι έχουν οφειλές από ασφαλιστικές εισφορές προς τον ασφαλιστικό αυτόν φορέα, οι οποίες (οφειλές) υπερβαίνουν το εκάστοτε οριζόμενο από τον νόμο κατώτατο όριο οφειλών που συμψηφίζονται ή παρακρατούνται από τη σύνταξη και τις οποίες αδυνατούν να εξοφλήσουν. Εξάλλου, προς αποφυγή καταστρατηγήσεων, ο ν. 4093/2012 για τη χορήγηση της σύνταξης ανασφάλιστου υπερήλικα απαιτεί (μεταξύ άλλων) σωρευτικώς τη συνδρομή και εισοδηματικού κριτηρίου στο πρόσωπο του ενδιαφερομένου (βλ. περίπτωση δ' του στοιχείου 5 της υποπαραγράφου ΙΑ.6 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012).».

Και το ΣΤΕ καταλήγει ότι: «Επειδή, με βάση τα πραγματικά περιστατικά που ανελέγκτως έγιναν δεκτά με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, στον αναιρεσεύοντα, αν και είχε τον απαιτούμενο χρόνο ασφάλισης για τη συνταξιοδότησή του από το πρώην Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. (μετέπειτα Ε.Τ.Α.Α. και ήδη e-

Ε.Φ.Κ.Α.), σε κάθε περίπτωση, κατά τον χρόνο επανάκρισής του με βάση τον ν. 4093/2012 για τη συνέχιση λήψης της σύνταξης ανασφάλιστου υπερήλικα, δεν ήταν δυνατόν να καταβληθεί σύνταξη γήρατος από τον ασφαλιστικό φορέα του λόγω της ύπαρξης οφειλών του από ασφαλιστικές εισφορές προς τον φορέα αυτόν, οι οποίες υπερέβαιναν το προβλεπόμενο κατά τον κρίσιμο χρόνο ποσό οφειλών, που μπορούσε είτε να συμψηφίζεται είτε να παρακρατείται από τις μηνιαίες συντάξεις. (...) Εν τούτοις, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο με την ανωτέρω κρίση του εσφαλμένως ερμήνευσε και πλημμελώς εφάρμοσε τις εφαρμοστέες εν προκειμένω (βλ. σκέψη 8) διατάξεις της περίπτωσης β' του στοιχείου 5 της υποπαραγράφου ΙΑ.6 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, όπως βασίμως προβάλλεται με την κρινόμενη αίτηση. Και τούτο διότι, σύμφωνα με όσα έγιναν ερμηνευτικώς δεκτά ανωτέρω στη σκέψη 11, «δεν λαμβάνουν ή δεν δικαιούνται», κατά την έννοια της περίπτωσης β' του στοιχείου 5 της υποπαραγράφου ΙΑ.6 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, σύνταξη από άλλον φορέα και, συνεπώς, δεν στερούνται του δικαιώματος λήψης σύνταξης ανασφάλιστου υπερήλικα πρόσωπα, ασφαλισμένα σε φορέα κοινωνικής ασφάλισης, τα οποία δεν μπορούν να λάβουν σύνταξη από τον φορέα αυτόν για τον λόγο ότι έχουν οφειλές από ασφαλιστικές εισφορές προς τον ασφαλιστικό φορέα τους, το ύψος των οποίων υπερβαίνει το εκάστοτε οριζόμενο από τον νόμο ποσό οφειλών που συμψηφίζεται ή παρακρατείται από τη σύνταξη, τις οφειλές δε αυτές αδυνατούν να εξοφλήσουν.

Εξάλλου, τα προβαλλόμενα με το από 1.11.2022 υπόμνημα του Ο.Π.Ε.Κ.Α. ότι ερμηνευτική εκδοχή αντίθετη προς τα ως άνω κριθέντα από το διοικητικό εφετείο θα συνεπαγόταν παραβίαση της αρχής της ισότητας, (...) είναι απορριπτέα ως αβάσιμα. Και τούτο διότι, εν προκειμένω, δεν συντρέχει περίπτωση άνιση μεταχείρισης και, επομένως, παραβίασης της αρχής της ισότητας, δεδομένου ότι οι οφειλέτες ασφαλιστικών εισφορών των ως άνω δύο κατηγοριών δεν τελούν υπό τις ίδιες συνθήκες, αφού αυτοί που εμπίπτουν στην πρώτη κατηγορία δεν μπορούν να λάβουν κανένα ποσό σύνταξης από τον ασφαλιστικό φορέα τους εάν δεν προβούν στην εξόφληση του συνόλου των οφειλών τους, ενώ στους οφειλέτες της δεύτερης κατηγορίας καταβάλλεται σύνταξη μειωμένη κατά το ποσό της παρακράτησης μέχρι την εξόφληση της οφειλής.» (σκέψη 13).

Οι αποφάσεις 593-594/2024 του Α' Τμήματος του ΣΤΕ είναι πολύ σημαντικές. Είναι οι πρώτες που αποφαινόνται επί ενός ζητήματος που προσφερόταν επί χρόνια για καταχρήσεις εκ μέρους του ΕΦΚΑ και του ΟΠΕΚΑ σε βάρος φτωχών συνανθρώπων μας. Τώρα διευκολύνεται η χορήγηση της προνοιακής αυτής παροχής που άντεξε στα Μνημόνια, έστω και με πιο αυστηρές προϋποθέσεις.

II.Θα διπλασιαστούν οι δικαιούχοι του ΕΚΑΑΥ με τις αποφάσεις του ΣΤΕ

Σύμφωνα με το Ενιαίο Σύστημα Ελέγχου και Πληρωμών Συντάξεων (ΕΣΕΠΣ) «ΗΛΙΟΣ» της «ΗΔΙΚΑ ΑΕ» και του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, οι ανασφάλιστοι υπερήλικες ΟΠΕΚΑ και συνεπώς δικαιούχοι του ΕΚΑΑΥ ανέρχονταν τον Μάρτιο του 2024, λόγω αυστηροποίησης των κριτηρίων, σε 15.154 ανθρώπους (Πίνακας 1, σελ. 4) ενώ τον Μάρτιο του 2013 ανέρχονταν σε 42.287 άτομα.

Είναι σίγουρο ότι μετά τις νέες δικαστικές εξελίξεις θα διπλασιαστούν οι δικαιούχοι της συγκεκριμένης προνοιακής παροχής, οι οποίοι οφείλουν στον ΕΦΚΑ ποσά που ξεπερνούν το ποσό των 30.000 (ελεύθεροι επαγγελματίες) και το ποσό των 10.000 (αγρότες) αλλά πληρούν τις σχετικές προϋποθέσεις για τη χορήγηση του ΕΚΑΑΥ και συνεπώς δικαιούνται τη χορήγηση του σχετικού επιδόματος.

III.Με ποιές προϋποθέσεις χορηγείται σήμερα το ΕΚΑΑΥ

Το «Επίδομα Κοινωνικής Αλληλεγγύης Ανασφάλιστων Υπερηλίκων» (ΕΚΑΑΥ), όπως μετονομάστηκε η «σύνταξη ανασφάλιστων υπερηλίκων», χορηγήθηκε για πρώτη φορά την 1-8-1981 και κάθε μήνα «σε Έλληνες υπηκόους και ομογενείς» επί κυβέρνησης Ανδρέα Παπανδρέου με τον ν. 1296/1982 (ΦΕΚ Α 128) που τροποποιήθηκε αργότερα με τον ν. 1422/1984 (ΦΕΚ Α 27). Με το άρθρο 93 του ν. 4387/2016 (νόμος Κατρούγκαλου) θεσπίστηκαν νέοι όροι και αυστηρότερα κριτήρια χορήγησης.

Στους ανασφάλιστους υπερήλικες και σε αυτούς που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης καταβάλλεται σήμερα από τον ΟΠΕΚΑ (διάδοχος του ΟΓΑ) το «Επίδομα Κοινωνικής Αλληλεγγύης Ανασφάλιστων

Υπερηλίκων» (ΕΚΑΑΥ), εφόσον πληρούν τις εξής προϋποθέσεις:

α. Έχουν συμπληρώσει το 67ο έτος της ηλικίας τους.

β. Δεν λαμβάνουν ή δεν δικαιούνται να λάβουν σύνταξη από το εξωτερικό ή οποιαδήποτε ασφαλιστική ή προνοιακή παροχή από την Ελλάδα, μεγαλύτερη από 399,54 ευρώ που είναι σήμερα το πλήρες ποσό του επιδόματος.

Σε περίπτωση που η κατά τα ανωτέρω σύνταξη ή παροχή από δημόσιο φορέα που λαμβάνουν είναι μικρότερη από το επίδομα, δικαιούνται το ποσό τής διαφοράς που προκύπτει μετά την αφαίρεση του ποσού τής σύνταξης ή παροχής που λαμβάνουν από το επίδομα. Αν το ποσό που προκύπτει είναι μικρότερο από είκοσι (20) ευρώ, δεν καταβάλλεται το επίδομα.

γ. Διαμένουν μόνιμα και νόμιμα στην Ελλάδα δεκαπέντε (15) συνεχόμενα έτη, πριν από την υποβολή της αίτησης για τη λήψη του επιδόματος ή δεκαπέντε (15) έτη μεταξύ του 17ου και του 67ου έτους της ηλικίας τους, εκ των οποίων τα δέκα (10) συνεχόμενα πριν από την υποβολή της αίτησης, και εξακολουθούν να διαμένουν στην Ελλάδα και μετά τη λήψη της παροχής.

δ. Το ποσό του επιδόματος καταβάλλεται πλήρες, για όσους πληρούν αθροιστικά τα ανωτέρω κριτήρια και έχουν συμπληρώσει στη χώρα τουλάχιστον τριάντα πέντε (35) πλήρη έτη διαμονής. Μειώνεται κατά 1/35 για κάθε ένα (1) έτος που υπολείπεται των 35 ετών διαμονής στη χώρα.

ε. Το συνολικό ετήσιο ατομικό φορολογητέο εισόδημά τους, καθώς και το απαλλασσόμενο ή φορολογούμενο με ειδικό τρόπο εισόδημά τους, δεν υπερβαίνει το ποσό των 4.320 ευρώ ή, στην περίπτωση εγγάμων, το συνολικό ετήσιο οικογενειακό φορολογητέο εισόδημα, καθώς και το απαλλασσόμενο ή φορολογούμενο με ειδικό τρόπο εισόδημα δεν υπερβαίνει το ποσό των 8.640 ευρώ.

IV. Εξαιρέσεις από τη χορήγηση-Ποιά εισοδήματα δεν υπολογίζονται

Σύμφωνα με την ισχύουσα διάταξη του άρθρου 93 του ν. 4387/2016, εξαιρούνται τού επιδόματος (ΕΚΑΑΥ):

α. Οι μοναχοί/ές που διαμένουν σε Ιερές Μονές και συντηρούνται από αυτές.

β. Όσοι εκτίουν ποινή στερητική της ελευθερίας.

γ.Οι ανασφάλιστοι υπερήλικες και αυτοί που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης, εφόσον ο/η σύζυγος λαμβάνει σύνταξη, από οποιαδήποτε πηγή, μεγαλύτερη από την παροχή.

Εξάλλου, σύμφωνα με την ίδια διάταξη, στο εισόδημα δεν υπολογίζονται:

α)οι οικονομικές ενισχύσεις που χορηγούνται σε άτομα με αναπηρίες λόγω της αναπηρίας τους.

β)το διατροφικό επίδομα που χορηγείται στους πάσχοντες από χρόνια νεφρική ανεπάρκεια τελικού σταδίου και στους μεταμοσχευμένους.

γ)το επίδομα ανεργίας.

δ)η διατροφή που καταβάλλεται σε ανήλικο τέκνο με δικαστική απόφαση ή με συμβολαιογραφική πράξη ή με ιδιωτικό έγγραφο.

V.Περιουσιακά κριτήρια για τη χορήγηση του ΕΚΑΑΥ-Ύψος επιδόματος

Ο νόμος για τη χορήγηση του ΕΚΑΑΥ θέτει και περιουσιακά κριτήρια για τη χορήγησή του. Ειδικότερα:

Ως προς την ακίνητη περιουσία τού αιτούντος, η συνολική φορολογητέα αξία της δεν μπορεί να υπερβαίνει στο σύνολό της το ποσό των ενενήντα χιλιάδων (90.000) ευρώ.

Ως προς την κινητή περιουσία τού αιτούντος, το τεκμήριο αντικειμενικής δαπάνης τής κινητής περιουσίας του αιτούντος (επιβατικά ΙΧ, ΜΧ αυτοκίνητα ή και δίκυκλα) δεν μπορεί να υπερβαίνει στο σύνολό του το ποσό των έξι χιλιάδων (6.000) ευρώ.

Το πλήρες ποσό του μηνιαίου επιδόματος για το 2024 ανέρχεται σε 399,54 ευρώ και αναπροσαρμόζεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 14 του ν. 4387/2016.

Το επίδομα αυτό καταβάλλεται σε μηνιαία βάση για όσους δικαιούχους κάνουν αίτηση από την 1η του επόμενου της υποβολής τής αίτησης μήνα. Εκκρεμείς αιτήσεις σε οποιοδήποτε στάδιο διοικητικής διαδικασίας, εξετάζονται υπό το πλαίσιο του ν. 4670/2020.

Ποσά συντάξεων που εισπράχθηκαν μέχρι τη διακοπή της παροχής του ανασφάλιστου υπερήλικα (π.χ. υποπαρ. ΙΑ.6 της παρ. ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012) δεν αναζητούνται.

Οι ανασφάλιστοι υπερήλικες που ελάμβαναν ήδη, πριν τον ν. 4387/2016, παροχή από τον ΟΓΑ, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 1296/1982 (όπως τροποποιήθηκε με τις διατάξεις του ν. 4093/2012), εξακολουθούν να λαμβάνουν την παροχή.

VI.Συνήγορος του Πολίτη: Αντισυνταγματικός ο νόμος Κατρούγκαλου. Δύο Πορίσματα-«καταπέλτης» της Ανεξάρτητης Αρχής

Μεγάλο πρόβλημα είχε δημιουργηθεί από το γεγονός ότι ούτε ο ν. 4387/2016 (άρθρο 93), ούτε η υπουργική απόφαση, ούτε οι σχετικές Εγκύκλιοι, δεν προέβλεψαν την εξαίρεση των τεκμηρίων διαβίωσης από τον προσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματος για τη χορήγηση του ΕΚΑΑΥ (ύψους τότε 360 ευρώ) στους ανασφάλιστους υπερήλικες.

Άμεση συνέπεια ήταν, τον τελευταίο καιρό, ο ΟΓΑ (σήμερα ο ΟΠΕΚΑ) να απορρίπτει μαζικά τις αιτήσεις των γερόντων/-ισσών επειδή λαμβάνει υπόψη, όχι το πραγματικά δηλούμενο εισόδημα, αλλά το τεκμαρτό με βάση τις αντικειμενικές δαπάνες διαβίωσης των ενδιαφερομένων. Έτσι, στην περίπτωση που το τεκμαρτό εισόδημα υπερβαίνει το όριο των 4.320 ευρώ (που έχει τεθεί από τον νόμο για τη λήψη του επιδόματος), η αίτηση απορρίπτεται!

Επίσης, συνέπεια της θέσπισης του κριτηρίου τού τεκμαρτού εισοδήματος, αλλά και της ρήτρας 35ετούς νόμιμης και μόνιμης διαμονής στην Ελλάδα, είναι η μείωση των δικαιούχων του ΕΚΑΑΥ κατά τη χρονική περίοδο 2013-2024 κατά 64% και πλέον, αφού το 2013 οι δικαιούχοι ήταν 42.287 και τον Μάρτιο του 2024 μόλις 15.154 άτομα (διαφορά 27.133 άνθρωποι)!

Όλοι γνωρίζουν ότι ο θεσμός τής σύνταξης των αγροτών και των ξωμάχων, που καθιερώθηκε από τον Γεώργιο Παπανδρέου το 1964 (όπως εξελίχθηκε επί κυβερνήσεων Ανδρέα Παπανδρέου), δινόταν σε όλους τους φτωχούς βιοπαλαιστές της γης και τους ανασφάλιστους υπερήλικες. Και επ'αυτού του ιερού θεσμού, η κυβέρνηση ΝΔ-ΠΑΣΟΚ (ν. 4093/2012) και των ΣΥΡΙΖΑΝΕΛ παρενέβησαν και έθεσαν φραγμούς με το λεγόμενο «τεκμαρτό εισόδημα» (ν. 4387/2016, άρθρο 93) αλλά και τη ρήτρα τής 35ετούς διαμονής στη χώρα.

Αν δηλαδή κάποιος απόκληρος είχε μια ξερολιθιά, μία εγκαταλελειμμένη στάνη, ένα παροπλισμένο αυτοκίνητο, τρακτέρ ή οτιδήποτε άλλο, που από τη

νομοθεσία «αποδίδει» τεκμαρτό εισόδημα, το επίδομα ανασφάλιστου υπερήλικα δεν δίδεται!!!!

Με το υπ'αριθ.πρωτ. 222723/19688/7-5-2018 Πόρισμα-«ράπισμα» για την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, η Ανεξάρτητη Αρχή του Συνηγόρου του Πολίτη έκρινε αντισυνταγματική την επιβολή τεκμαρτού εισοδήματος για το επίδομα των ανασφάλιστων υπερηλίκων και κάλεσε την τότε κυβέρνηση εφεξής να χορηγεί το σχετικό επίδομα με βάση το πραγματικό (αντί το τεκμαρτό) εισόδημα.

Εξάλλου, με την υπ'αριθ. 267731/3209/2020 μεταγενέστερη Έκθεσή του ο Συνήγορος του Πολίτη εξέφρασε πολύ σοβαρές επιφυλάξεις σχετικά με τη διάταξη αυτή του άρθρου 93 (παρ.1 εδ.γ-δ) του ν. 4387/2016 που διατηρεί σε ισχύ ο ν. 4670/2020, σύμφωνα με την οποία το ύψος του επιδόματος των ανασφάλιστων υπερηλίκων εξαρτάται και από τα έτη διαμονής τους στην Ελλάδα.

Χαρακτηριστικά η Ανεξάρτητη Αρχή ανέφερε:

«Προβληματισμό δημιουργούν και οι διατάξεις της παρ. 1, γ και, ιδίως, δ του άρθρου 93 του ν. 4387/2016, για την χορήγηση του επιδόματος κοινωνικής αλληλεγγύης ανασφάλιστων υπερηλίκων, σύμφωνα με τις οποίες το επίδομα καταβάλλεται εφόσον οι αιτούντες «γ. Διαμένουν μόνιμα και νόμιμα στην Ελλάδα δεκαπέντε (15) συνεχόμενα έτη πριν από την υποβολή της αίτησης για τη λήψη του επιδόματος ή δεκαπέντε (15) έτη μεταξύ του 17ου και του 67ου έτους της ηλικίας τους, εκ των οποίων τα δέκα (10) συνεχόμενα πριν από την υποβολή της αίτησης και εξακολουθούν να διαμένουν στην Ελλάδα και μετά τη λήψη της παροχής. δ. Το ποσό του επιδόματος καταβάλλεται πλήρες ή, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην περίπτωση β' της παρ. 1 για όσους πληρούν αθροιστικά τα ανωτέρω κριτήρια και έχουν συμπληρώσει στη χώρα τουλάχιστον τριάντα πέντε (35) πλήρη έτη διαμονής και μειώνεται κατά 1/35 για κάθε ένα (1) έτος που υπολείπεται των τριάντα πέντε (35) ετών διαμονής στη χώρα».

Αλλωστε, η προϋπόθεση της προηγούμενης διαμονής για τη θεμελίωση δικαιώματος στη χορήγηση του ΕΚΑΑΥ είναι κατ'αρχήν σύννομη, ωστόσο η 15ετής διαμονή μπορεί να θεωρηθεί υπερβολικά μακρά περίοδος. Δεδομένου δε ότι το επίδομα αυτό, όπως και η σύνταξη ανασφάλιστου υπερήλικα του ν. 1296/1982, είναι ειδικές ΜΗ ανταποδοτικές παροχές που ανταποκρίνονται στα

κριτήρια του άρθρου 70 του Ευρωπαϊκού Κανονισμού 883/2004, θα πρέπει να εφαρμοσθεί η αρχή τού συνυπολογισμού περιόδων κατοικίας (άρθρο 6), οπωσδήποτε δε στις περιπτώσεις προηγούμενης πενταετούς διαμονής στη χώρα.

Από την στιγμή που θεμελιώνεται το δικαίωμα στο ΕΚΑΑΥ, η διακύμανση του ποσού ανάλογα με τα έτη διαμονής δεν συμβιβάζεται με τον χαρακτήρα τής παροχής ως παροχής διασφάλισης ενός στοιχειώδους επιπέδου αξιοπρεπούς διαβίωσης και συνεπώς ανταπόκρισης σε ανάγκες εξ ορισμού ανελαστικές, όπως υποστηρίζει και το ανωτέρω Πόρισμα.

Μετά από όσα εκτέθηκαν παραπάνω και τη δημοσιοποίηση των δύο τεκμηριωμένων απόψεων του Συνήγορου του Πολίτη, αλλά κυρίως με τις πρόσφατες υπ' αριθ. 593-594/2024 αποφάσεις του ΣΤΕ, η κυβέρνηση οφείλει να καταργήσει τη ρήτρα τού τεκμαρτού εισοδήματος και τη ρήτρα τής μόνιμης και νόμιμης διαμονής των 35 ετών, προκειμένου να τύχουν του επιδόματος περισσότεροι φτωχοί συνάνθρωποί μας που σήμερα ζουν σε συνθήκες απόλυτης ή σχετικής ένδειας.

Αλέξης Π. Μητρόπουλος
Καθηγητής ΕΚΠΑ-Πρόεδρος ΕΝΥΠΕΚΚ